

Kestävän kehityksen toimikunnan työohjelma 2016-2019

Kestävän kehityksen toimikunta on suomalaisen yhteiskunnan merkittävät toimijat kokoava kestävän kehityksen vaikuttajafoorumi. Toimikunta on asetettu uudelleen vuosiksi 2016-2019. Ensimmäisen kerran toimikunta asetettiin vuonna 1993 ja se on toiminut siitä lähtien keskeytyksettä kestävän kehityksen edistämiseksi Suomessa.

Pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman vision mukaan Suomen kilpailukyky rakentuu korkealle osaamiselle, kestävälle kehitykselle sekä ennakkoluulottomalle uudistamiselle kokeiluja ja digitalisaatiota hyödyntäen.

Suomen kestävän kehityksen toimikunnan visiona on luonnon kantokyvyn turvaava, hyvinvoiva ja globaalisti vastuullinen Suomi. Visio linjattiin osana kansallisen kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen päivitystä, jonka toimikunta hyväksyi kokouksessaan huhtikuussa 2016.

Näiden visioiden saavuttamiseksi toimitaan yhdessä yhteiskunnan eri toimijaryhmien kanssa.

1. Kestävän kehityksen toimikunnan tavoitteet ja tehtävät

Valtioneuvoston 18.2.2016 asettaman kestävän kehityksen toimikunnan tehtävät ja tavoitteet ovat seuraavat:

Tavoitteet:

- kestävän kehityksen näkökulman juurruttaminen päätöksenteon ja politiikan ytimeen,
- koko yhteiskunnan osallistaminen kestävän kehityksen toteuttamiseen eri toimijoiden kohtaamisen, vuoropuhelun ja verkottumisen kautta,
- parhaiden kestävästä kehityksestä toteuttavien käytäntöjen jakaminen ja niistä viestiminen kansallisesti sekä kansainvälisesti.

Tehtävät:

- globaalien kestävän kehityksen toimintaohjelman, Agenda2030:n, toimeenpanon vauhdittaminen ja kytkeminen keskeiseksi osaksi kansallista kestävän kehityksen työtä,
- globaalien toimintaohjelman toteutumisen seuranta ja arviointi Suomessa,
- kansallisen kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen ”Suomi jonka haluamme 2050” toimeenpanon edistäminen, seuranta, arviointi ja tuloksista viestiminen,
- toiminnallisten sitoumusten määrän moninkertaistaminen, tavoitetason nostaminen ja sitoumusprosessin vaikuttavuuden lisääminen,
- eri toimijatahojen ja niiden yhteistyön tukeminen, jotta kestävän kehityksen näkökulma ja Agenda2030 toimeenpano toteutuu laajasti yhteiskunnassa,
- kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen tavoitteiden ja periaatteiden vieminen yhteiskunnallisiin käytäntöihin, politiikkajohdon mukaisuuden vahvistaminen ja kansallisen kestävän kehityksen politiikan valtavirtaistaminen valtionhallinnossa.

2. Tehtävät ja niiden toimeenpanon keinot

Globaalin kestävän kehityksen toimintaohjelman, Agenda2030:n, toimeenpanon vauhdittaminen ja kytkeminen keskeiseksi osaksi kansallista kestävän kehityksen työtä.

- Toimikunta päivittää kansallisen kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen vastaamaan Agenda2030:n linjauksia.
  - keväällä 2016
- Toimikunta ja sen jäsentahot osallistuvat globaalin toimintaohjelman kansallisen toimeenpanon suunnitteluun yhteistyössä kansallisen Agenda2030 koordinaatiosihteeristön ja -verkoston kanssa. Suunnitteluun voi osallistua erityisesti toimikunnan jäsenille suunnatuissa työpajoissa, seminaareissa sekä työryhmissä.
  - vuonna 2016
- Toimikunnan jäsentahot osallistuvat aktiivisesti tahoillaan toimintaohjelman toimeenpanoon, esimerkiksi tekemällä oman kestävän kehityksen toimenpidesitoumuksen, ja viestivät toimistaan aktiivisesti sidosryhmilleen ja kestävän kehityksen toimikunnan sihteeristölle.
  - vuosina 2016-2019

Globaalin kestävän kehityksen toimintaohjelman, Agenda2030:n, toteutumisen seuranta ja arviointi Suomessa

- Kestävän kehityksen toimikunta toimii tärkeänä laajapohjaisena kansallisen ja paikallisen toimeenpanon seuranta- ja arviointimekanismina Suomessa. Toimikunta seuraa ja arvioi Agenda2030:n toteutumista Suomessa vuosittain hyödyntäen muun muassa kansallisia kestävän kehityksen indikaattoreita ja muuta relevanttia seuranta- ja arviointiaineistoa.
  - Alkaen vuonna 2017
- Toimikunnan sihteeristö huolehtii, että toimikuntaa kuullaan Suomen kansallisten kestävän kehityksen indikaattoreiden päivitystyössä.
  - Alkaen syksyllä 2016
- Toimikunta osallistuu Suomen maaraporttien koostamiseen YK:lle.
  - YK:n aikataulun mukaisesti

Kansallisen kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen ”Suomi jonka haluamme 2050” toimeenpanon edistäminen, seuranta, arviointi ja tuloksista viestiminen

- Yhteiskuntasitoumus on suomalaisen yhteiskunnan linjaus kestävästä kehityksestä, joka sisältää yhteiset periaatteet ja tavoitteet. Toimikunnan jäsentahot integroivat yhteiskuntasitoumuksen linjaukset omiin strategioihinsa, suunnitelmiinsa ja toimintaansa.
  - vuosina 2016-2019
- Pääsihteeristö pyytää vuosittain toimenpidesitoumuksen tekijöitä raportoimaan edistymisestään. Toimikunta saa yhteiskuntasitoumuksen etenemistä vuosittain yhteenvedon ja ar-

vioi edistymistä tulosseminaarissa. Seurannan tukena käytetään yhteiskuntasitoumuksen etenemistä mittaavia indikaattoreita.

- vuosittain alkaen 2016
- seurantaindikaattorit syksyllä 2016
- Toimikunnan jäsentahot viestivät osaltaan omilla viestintäkanavissaan sitoumuksesta sekä osallistuvat yhteisiin viestinnällisiin tapahtumiin, kuten sosiaalisen median yhteiskampanjoihin ja vuosittaiseen kestävä kehityksen viikkoon.
  - vuosittain alkaen 2016
- Toimikunnan jäsenet osallistuvat yhteiskuntasitoumuksen viestintäsuunnitelman laadintaan yhteistyössä pääsihteeristön ja koordinaatioverkoston kanssa sekä ottavat suunnitelman käyttöönsä. Viestintäsuunnitelmassa linjataan kohderyhmät, kanavat ja vastuut sekä konkreettiset toimet.
  - kevään 2016 aikana (suunnitelman laadinta)
  - 2016-2019 (suunnitelman toimeenpano)

Toiminnallisten sitoumusten määrän moninkertaistaminen, tavoitetason nostaminen ja sitoumusprosessin vaikuttavuuden lisääminen
---

- Jokainen toimikunnan jäsentaho tekee omalta osaltaan toimenpidesitoumuksen sekä tuo vähintään kaksi uutta sitoumuksen tekijää mukaan. Toimikunnan jäsentahot viestivät ja markkinoivat sitoumusta sopivissa tapahtumissa, tilaisuuksissa ja tilanteissa.
  - Alkaen vuonna 2016
- Toimikunnan jäsenistä kootaan vapaaehtoisten ryhmä, jonka tehtävänä on antaa ehdotus sitoumusten määrän lisäämiseksi sekä laadun ja vaikuttavuuden parantamiseksi
  - Vuonna 2016
- Toimikunta osallistuu Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlavuoteen 2017 liittyvään Suomi100 -hankkeeseen antamalla Suomelle lahjan: 10 000 kestävä kehityksen toimenpidesitoumusta vuoden 2017 loppuun mennessä.
  - vuosina 2016-2017
- Toimikunnan jäsenet osallistuvat Sitran Kestävät kuluttajaratkaisut -hankkeeseen, jossa on tavoitteena kannustaa kuluttajia tekemään kestäviä valintoja ja ottamaan käyttöön uusia kestäviä ratkaisuja, sekä edistää kestävien kuluttajaratkaisujen ja niiden ympärille rakentuvan liiketoiminnan syntymistä. Hankkeessa kehitettävien työkalujen avulla pyritään lisäämään myös kansalaisten antamien toimenpidesitoumusten määrää.
  - Alkaen vuonna 2016

Eri toimijatahojen ja niiden yhteistyön tukeminen, jotta kestävän kehityksen näkökulma ja Agenda2030 toimeenpano toteutuu laajasti yhteiskunnassa

- Kestävän kehityksen toimikunta ja kehityspoliittinen toimikunta ja niiden pääsihteeristöt tiivistävät yhteistyötään järjestämällä mm. yhteisiä seminaareja ja muita tapahtumia sekä julkilausemia.
  - Alkaen vuonna 2016

Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen tavoitteiden ja periaatteiden vieminen yhteiskunnallisiin käytäntöihin, politiikkajohdon mukaisuuden vahvistaminen ja kansallisen kestävän kehityksen politiikan valtavirtaistaminen valtionhallinnossa

- Suomen kestävän kehityksen institutionaalinen rakenne uudistettiin vuoden 2016 alusta siirtämällä kestävän kehityksen toimikunnan koordinaatiovastuu valtioneuvoston kansliaan (VNK). Samalla VNK vastaa myös kansallisesta Agenda2030 toimeenpanon valmistelusta yhteistyössä kaikkien ministeriöiden kanssa. Tavoitteena on integroida kestävän kehityksen periaatteet ja teemat systemaattisesti valtioneuvoston kanslian ja eri hallinnonalojen ohjausprosesseihin.
  - Alkaen vuonna 2016
- Toimikunnan jäsentahot edistävät kestävän kehityksen politiikkakoherenssia omassa toiminnassaan ja yhteistyössä muiden kanssa.
  - 2016-2019

3. Toimikunnan toiminta- ja työskentelytavat

Toimikunnan asettamispäätöksessä todetaan, että *”Kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi koko yhteiskunnan osallistaminen toteuttamiseen on tärkeää”*. Toimikunnan kokoonpano uudistettiin kaudelle 2016-2019 mm. lisäämällä kehityspolitiikan, kasvatuksen ja koulutuksen, elinkeinoelämän, sosiaalialan, maahanmuuttajien edustajia. Toimikunnassa on varajäsenet mukaan laskien 49 eri järjestön edustajaa. Varajäsenet toimivat varsinaisissa kokouksissa varsinaisten jäsenten varajäseninä, mutta kaikkiin muihin toimikunnan tapahtumiin kutsutaan lähtökohtaisesti mukaan myös varajäsenet. Toimikunnan työssä hyödynnetään sekä varsinaisten jäsenten että varajäsenten asiantuntemusta ja osaamista.

Toimikunnan työn valmistelu

Toimikunnan työn valmistelusta ja organisoinnista on päävastuussa pääsihteeristö, jonka muodostavat pääsihteerit Annika Lindblom (YM) sekä apulaispääsihteerit Marja Innanen (VNK).

Pääsihteeristö toimii tiiviissä yhteistyössä Kestävän kehityksen koordinaatioverkoston kanssa. Koordinaatioverkostossa ovat edustettuina kaikki ministeriöt oikeusministeriötä lukuun ottamatta. Kaikki keskeiset toimikunnan aineistot viimeistellään koordinaatioverkostossa pääsihteeristön esityksestä.

Toimikunnan työtä haastaa ja sparraa Kestävän kehityksen asiantuntijapaneeli, joka koostuu kahdeksasta eri tieteenalan professorista. Paneelin jäsenet ovat omilla aloillaan myös vaikuttavia yhteiskunnallisia keskustelijoita ja vaikuttajia. Paneeli valmistelee toimikunnalle kannanotoja ja ehdotuksia, tuottaa keskustelujen pohjaksi ajankohtaisia näkökulmia ja osallistuu kestävä kehitystä koskevaan yhteiskunnalliseen keskusteluun toimikunnan omissa kokouksissa ja tilaisuuksissa sekä julkaisemalla mm. artikkeleita ja blogeja ja antamalla haastatteluja. Paneelia isännöi ja fasilitoi Sitra.

Toimikunnan työskentelytavat

Toimikunnan tavoitteena on eri toimijoiden kohtaamisen, vuoropuhelun ja verkottumisen kautta edistää kestävä kehityksen toteuttamista. Toimikunta jakaa myös parhaita kestävä kehitystä toteuttavia käytäntöjä ja viestii niistä kansallisesti sekä kansainvälisesti.

Toimikunnan toimintatapoja uudistetaan kaudella 2016-2019 niin, että toimikunnan jäsenten mahdollisuudet vuorovaikutukselle, keskustelulle ja yhteiskunnalliselle vaikuttamiselle lisääntyvät. Varsinaisten kokousten lisäksi järjestetään kokousten välillä aikaisempaa enemmän työpajoja, seminaareja ja muita tilaisuuksia ja kohtaamisia. Lisäksi toimikunnan jäsenillä on mahdollisuus erilaisten työryhmien kautta osallistua toimikunnan työn kehittämiseen sekä sisältöasioiden työstämiseen.

Vaikka toimikunta ei ole päätöksentekuelin, kokouksista ja muista tilaisuuksista pyritään saamaan ulos yhteinen lopputulema tai päätös silloin kun se on mahdollista ja tarkoituksenmukaista.

Työtä rytmittämään ja ajankäyttöä helpottamaan pääsihteeristö ylläpitää vuosittaista suunnitelmaa toimikunnan kokouksista, työpajoista, seminaareista ja muista tapahtumista (ks. liite 2).

Toimikunnan työskentely käsitteinä ja numeroina

- Varsinaiset kokoukset noin 2-3 x vuodessa, kesto 1,5 h kerrallaan
- Koordinaatioverkoston kokoukset noin 6 -8 x vuodessa – toimikunnan kokousten ja muun työn valmistelu
- Työpajat, 1-2 x vuodessa – koko toimikunnan yhteinen pitempi työskentely tietyn teeman parissa
- Seminaarit – 2-3 julkista tilaisuutta vuodessa, useimmiten järjestetään yhteistyössä muiden toimijoiden, kuten Kehityspoliittisen toimikunnan, kanssa
- Työryhmät – muodostetaan jäsenistä määrääjäksi työstämään tiettyä teemaa ja/tai valmistelevaan toimikunnan työtä siihen liittyen
- Aamukahvit erityisesti kansanedustajien kanssa liittyen ajankohtaisiin poliittisiin prosesseihin (esim. budjettiprosessi)
- Euroopan Kestävän kehityksen viikko, jonka Suomen järjestelyvastuu on pääsihteeristöllä. Toimikunnan jäsentahot osallistuvat viikkoon omilla toimillaan.
- Vuosijuhla kestävä kehityksen viikolla
- Vierailut Suomessa ja muihin maihin – tarkoituksena jakaa Suomen kestävä kehityksen käytäntöjä ja kokemuksia sekä oppia muilta ja käynnistää mahdollisia yhteistyöhankkeita.

- Yhteistyö Kehityspoliittinen toimikunnan ja muiden tahojen kanssa mm. Agenda2030 toimeenpanoon liittyen
- Lausunnot – annetaan pyynnöstä tai toimikunnan omasta aloitteesta (kannanotot) ajankohtaisiin poliittisiin kysymyksiin
- Raportit ja selvitykset – mm. kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen vuosi-arvio, osallistuminen Suomen YK:lle toimitettavan Agenda2030 toimeenpanoa koskevan maa-raportin laadintaan
- Sidosryhmien sisäisen keskustelun aktivointi – jäsenet voivat hyödyntää sihteeristön re-sursseja ja osaamista sekä toimikunnan muita jäseniä esim. keskustelutilaisuuksien jär-jestämisessä omille sidosryhmilleen
- Viestintä – mediayhteydet liittyen seminaareihin ja julkaisuihin sekä ajankohtaisiin po-liittisiin prosesseihin; viestintä toimikunnan kestävän kehityksen aloitteista ja työstä se-kä jäsenten omista aiheista lähinnä digitaalisissa välineissä

4. Resursointi

Kestävän kehityksen toimikunnan työn valmistelusta ja organisoinnista vastaa toimikunnan pääsihteeristö. Työtä ohjaa pääsihteeristö (50%), koordinaatiosta ja käytännön valmistelutyöstä vastaavat apulaispääsihteeristö (100%) sekä avustaja (25%). Toimikunnan kansalliseen työhön on varattu vuodelle 2016 30 000 € määräraha.

5. Toimikunnan työn onnistumisen arviointi

Toimikunnan työn onnistumista arvioidaan muun muassa seuraavin keinoin vuosittain

- Tehtävien toteutuminen ja toimeenpanokeinojen onnistuminen
- Aikataulussa pysyminen
- Toimenpidesitoumusten määrän lisääminen
- Viestinnän onnistuminen – ulkopuolinen kevyt arviointi
- Toimikunnan jäsenten oma arviointi työskentelyn onnistumisesta ja tavoitteiden saavuttamisesta

LIITE 2: Työohjelma 2016-2019

	Teemat/painopisteet kokouksissa	Muuta, jossa toimikunta osallisena
2016	<p>kevät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - yhteiskuntasitoumuksen päivitys - Agenda2030 kansallinen toimeenpanosuunnitelma sekä Suomen raportti YK:lle Agenda2030 toteuttamisesta <p>syksy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Suomen suunnitelma Agenda2030 toteuttamisesta - tulevaisuusselonteko – työn murros ja suomalaisen työn tulevaisuus - yhteinen tarina Agenda2030sta 	<p><u>Seminaarit</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - 4.4. KPT yhteisseminaari Agenda2030 toteuttamisesta - Tulosseminaari 2.6. eli vuosijuhla <p><u>Työpajat</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kohtaamo työpaja 1.2. tmk työn ja sitoumuksen uudistamisesta <p><u>Työryhmät</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Agenda2030 toimeenpanon keinot, ad hoc työryhmä, 4-6/2016 - mahdollinen Kestävät kuluttajaratkaisut - työryhmä, ensimmäinen tapaaminen 8.4. <p><u>Viestintä:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kestävän kehityksen viikko 30.5.-5.6., yhteinen some-kampanja ja muut ulostulot - kansallinen viestintäsuunnitelma, viestintätyöpaja 18.4., valmis 5/2016 <p><u>Agenda2030 toimeenpanoon liittyvät:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Gap-selvitys: Suomen valmiudet toteuttaa Agenda2030a, työpaja 29.4., valmis 6/2015 - kansalliset keke indikaattorit, valmis 12/2016 - Agenda2030 kansallinen viestintästrategia ja linjaus/loppusyys 2016 - Kepa, Keke-tmk, KPT sidosryhmäseminaari lokakuussa <p><u>Muut:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Vierailu Tallinaan Viron keke tmk kutsusta 3.6.
2017	<p>kevät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sitoumuksen arviointi <p>syksy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - - Kestävän kehityksen Suomi100 vuotta: toimikunnan juhlakokous, indikaattoreiden valossa tarkasteltuna 	<ul style="list-style-type: none"> - “Kansakunnan tila 2017” keke indikaattorein, ensimmäinen arvio kestävän kehityksen tilasta Suomessa, toimikunta ja paneeli - Sitra & PMN : 7.-8.6 World Resource Forum, Finlandiatalo
2018		-
2019		-